

1WYROK

2WIMIENIU

2.1RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

2.2.0.0.0.1 Dnia 28 stycznia 2020 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym - Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: sędzia SO Małgorzata Ziółka

Protokolant: prot. sąd Katarzyna Szymanek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Iluminaty Kaczmarek

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2020 roku

sprawy **K. B.**

oskarżonego z art. 178 a § 1 k.k. i art. 62 ust. 1 w związku z ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

z powodu apelacji, wniesionej przez Prokuratora Rejonowego w Obornikach

od wyroku Sądu Rejonowego w Obornikach z dnia 10 października 2019 roku sygnatura akt II K 318/19

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

II. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

/Małgorzata Ziółka/

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 1158/19
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

o.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Sąd Rejonowy w Obornikach, wyrok z 10 października 2019 roku sygnatura akt II K 318/19

0.11.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

0.11.3. Granice zaskarżenia**0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

0.11.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#

art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w

	zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

0.11.4. Wnioski

#	uchylenie	#	Zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

0.12.1. Ustalenie faktów

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

0.12.2. Ocena dowodów

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwiężle o powodach uznania dowodu

0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiężle o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
1.	Obraza prawa materialnego, to jest art. 178 § 1 a k.k.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>Za całkowicie bezzasadny uznać należy zarzut naruszenia prawa materialnego, to jest art. 178a § 1 k.k. Zgodnie bowiem z ugruntowanym poglądem judykatury, obraza prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu, lub niezastosowaniu, w orzeczeniu, które jest oparte na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można mówić o naruszeniu przepisów prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia jest wynikiem błędnych ocen i ustaleń faktycznych przyjętych za jego podstawę, bądź też jest wynikiem obrazy przepisów prawa procesowego (tak: postanowienie SN z 15.02.2007 r., IV KK 234/06, OSNwSK 2007, poz. 438, LEX nr 445859). Z treści sformułowanych przez prokuratora zarzutów oraz z treści uzasadnienia apelacji wynika, że skarżący kwestionuje ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji, w szczególności zaś to, że substancja obecna we krwi oskarżonego nie była środkiem odurzającym oraz ustalenie, że oskarżony był w stanie</p>		

<p>po użyciu środka odurzającego, a nie pod wpływem środka odurzającego. Tym samym apelacja prokuratora zawiera sprzeczność, albowiem zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego, czyli nietrafność subsumcji przypisanego oskarżonemu czynu, kwestionuje również ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę orzeczenia. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 5.10.2010 r., II AKa 10/10, KZS 2011/4, poz. 45, LEX nr 852396).</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Uchylenie zaskarżonej części wyroku i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Brak podstaw do uwzględnienia wniosku z uwagi na niezasadność podniesionego zarzutu obrazę prawa materialnego.</p>		
<p>Lp.</p>	<p>Zarzut</p>	
<p>2.</p>	<p>błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Skarżący kwestionuje ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego jedynie odnośnie tego, że substancja obecna we krwi oskarżonego nie</p>		

była środkiem odurzającym oraz ustalenie, że oskarżony był w stanie po użyciu środka odurzającego, a nie pod wpływem środka odurzającego.

Po pierwsze, podkreślić w tym miejscu należy, że Sąd I instancji, wbrew twierdzeniom skarżącego, nie stwierdził, że substancja obecna we krwi oskarżonego nie była środkiem odurzającym, lecz stwierdził, że sama obecność tej substancji we krwi oskarżonego nie jest wystarczająca do przyjęcia, iż oskarżony był pod wpływem substancji psychotropowej (karta 83 akt – podkreślony akapit). W świetle bowiem § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z 16.7.2014 r. w sprawie wykazu środków działających podobnie do alkoholu oraz warunków i sposobu przeprowadzania badań na ich obecność w organizmie (Dz.U. z 2014 r. poz. 948), środkami działającymi podobnie do alkoholu są: opioidy, amfetamina i jej analogi, kokaina, tetrahydrokanabinole i benzodiazepiny. Zatem nie może budzić niczyjej wątpliwości, że stwierdzona we krwi oskarżonego amfetamina jest środkiem podobnie działającym do alkoholu.

Odnosnie drugiej części przypominanego powyżej zarzutu, to apelacja prokuratora całkowicie pomija wywody prawne Sądu Rejonowego w tym względzie zawarte na kartach 83 – 85 akt.

Zatem przypomnieć należy, że w aktualnym stanie prawnym - wobec braku zdefiniowania stanu „pod wpływem środka odurzającego” oraz stanu „po użyciu środka podobnie działającego do alkoholu”, którym posługuje się art. 87 § 1 k.w. - sąd rozpoznając sprawę o przestępstwo przeciwko

bezpieczeństwu w komunikacji popełnione pod wpływem środka odurzającego, a więc także o przestępstwo z art. 178a § 1 k.k., każdorazowo musi ustalić, czy środek ten miał realny wpływ na sprawność psychomotoryczną kierującego pojazdem w stopniu podobnym, jak w sytuacji znajdowania się pod wpływem alkoholu. Zatem w przypadku stwierdzenia tego środka w organizmie kierującego pojazdem mechanicznym, konieczne będzie dokonywanie ustaleń dowodowych w zakresie zachowania się osoby badanej w chwili zdarzenia, często połączone z ekspertyzą biegłych (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 3 grudnia 2014 r. II KK 219/14 - Prok. i Pr. 2015 nr 4, poz. 3, Legalis, www.sn.pl, KZS 2015 nr 3, poz. 54, KZS 2015 nr 4, poz. 74).

Przy odróżnieniu stanu "pod wpływem" i stanu "po użyciu" środka odurzającego należy posługiwać się nie tyle kryterium ilościowym stężenia tego środka, co jego indywidualnym oddziaływaniem na konkretnego sprawcę. Sąd rozpoznający konkretny przypadek o czyn polegający na prowadzeniu pojazdu w stanie znajdowania się pod wpływem lub po użyciu substancji odurzającej innej niż alkohol, musi zatem - de lege lata - nie tylko stwierdzić istnienie takiego środka w organizmie osoby kierującej pojazdem, ale również określić, czy wpłynął on na jej zachowanie w sposób analogiczny, jak w przypadku znajdowania się w stanie nietrzeźwości. Dopiero po takim ustaleniu możliwe będzie przypisanie sprawcy dodatkowego znamienia kwalifikującego, w postaci znajdowania się "pod wpływem" środka odurzającego w rozumieniu art. 178 § 1 k.k.

Praktycznie zatem w każdym przypadku stwierdzenia tego środka w organizmie, będzie więc konieczne dokonywanie ustaleń dowodowych w zakresie zachowania się osoby badanej w chwili zdarzenia, często połączone z ekspertyzą biegłych. Trudności te nie mogą bowiem usprawiedliwiać odstępstwa od podstawowej, gwarancyjnej zasady prawa karnego *nullum crimen sine lege scripta*. Dopóty zatem, dopóki ustawodawca nie określi jak ma to miejsce w przypadku alkoholu- jakie stężenia progowe środków odurzających uznaje za równoznaczne ze stanem znajdowania się pod ich „wpływem”, trudności tych nie będzie można uniknąć i sąd orzekający w każdej takiej sprawie będzie musiał ustalić, czy środek ten *in concreto* oddziaływał na kierującego pojazdem w stopniu, który zakłócał jego czynności psychomotoryczne w sposób analogiczny, jak w przypadku znajdowania się w stanie nietrzeźwości. Jeśli ustalenie to będzie miało charakter negatywny, wówczas będzie to równoznaczne z możliwością przypisania sprawcy jedynie działania w stanie „po użyciu” tego środka, w rozumieniu art. 87 § 1 k.w.

W niniejszej sprawie badanie krwi oskarżonego wykazało obecność amfetaminy w stężeniu 114 ng/ml. Jest to fakt bezsporny, przez nikogo, także przez Sąd I instancji, nie kwestionowany.

Z powyższych wywodów prawnych wynika jednak, że niezbędne jest ustalenie, czy takie stężenie amfetaminy we krwi oskarżonego rzeczywiście wpłynęło na jego zachowanie w sposób analogiczny, jak w przypadku znajdowania się w stanie nietrzeźwości. Temu

służą dodatkowe dowody, jak opinie toksykologiczne i zeznania świadków odnośnie zachowania danej osoby.

Biegły wskazał, że nie ma przeliczników pozwalających przeliczyć stężenie amfetaminy na stężenie alkoholu, wskazując równocześnie, że stężenie amfetaminy powyżej 50 ng/ml uznawane jest za stężenie, które powoduje upośledzenie ośrodkowego układu nerwowego, jak alkohol w stężeniu powyżej 0,5 promila.

Środki odurzające w zależności od rodzaju wykazują zróżnicowane działanie na organizm ludzki, z tym że im więcej środka zostanie wprowadzone do organizmu, tym silniejsze jego oddziaływanie na organizm, a tym samym wyższe jego stężenie. Samo stwierdzenie obecności środka odurzającego lub jego metabolitów nie jest wystarczające do przyjęcia, że wywołał on takie zakłócenie czynności psychicznych w takim samym stopniu, jakie powoduje zawartość alkoholu powyżej 0,5‰. Wprawdzie opiaty, tetrahydrokannabinole, amfetaminy i kokaina działają negatywnie na organizm ludzki w każdej przyjętej dawce, lecz intensywność tego oddziaływania zależy od ilości spożytego środka. Dopiero zawartość środka powodującego takie zakłócenia czynności psychicznych, jakie są charakterystyczne dla stanu nietrzeźwości, pozwala przyjąć, że w grę wchodzi stan pod wpływem środka odurzającego. Ciężar dowodu, inaczej niż przy stanie nietrzeźwości, przenosi się na zewnętrzne objawy osoby, która zażyła środek odurzający. Dla

przyjęcia, że sprawca znajduje się w stanie pod wpływem środków odurzających, konieczne jest stwierdzenie obecności w organizmie określonego środka odurzającego oraz zewnętrznych zaburzeń czynności psychicznych, odpowiadających tym, jakie wywołuje zawartość alkoholu określająca stan nietrzeźwości.

„Stan pod wpływem środka odurzającego” oznacza taki stan, w którym środek odurzający oddziałuje na organizm, powodując zakłócenia czynności psychomotorycznych w takim samym stopniu, jakim charakteryzuje się stan nietrzeźwości; ustawa wymaga, by sprawca był pod wpływem środka odurzającego. Słusznie podkreślił Sąd Najwyższy, że: „Sąd rozpoznający sprawę o przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji popełnione pod wpływem środka odurzającego każdorazowo musi ustalić, czy środek ten miał realny wpływ na sprawność psychomotoryczną kierującego pojazdem w stopniu podobnym, jak w sytuacji znajdowania się pod wpływem alkoholu”. W wypadku gdy – w świetle zebranych dowodów – nie będzie możliwe kategoryczne określenie, czy sprawca znajdował się w stanie pod wpływem środka odurzającego, czy tylko w stanie po jego użyciu, należy, na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy, przyjąć – zgodnie z zasadą in dubio mitius – stan najkorzystniejszy dla sprawcy, czyli stan po użyciu podobnie działającego środka.

Stanu po użyciu podobnie działającego do alkoholu środka ustawodawca nie zdefiniował. Jak zauważa natomiast SN, "stan po

użyciu środka działającego podobnie do alkoholu, a więc i środka odurzającego, (...) w zakresie skutków jest równoważny stanowi po użyciu alkoholu. Stan taki jest znamieniem wykroczeń określonych w art. 86 § 2, 87 § 1 i 2 oraz 96 § 1 k.w.

W niniejszej sprawie świetle przeprowadzonych dowodów zarysowały się zatem dwie możliwości: albo oskarżony znajdował się "pod wpływem" środka odurzającego, albo też był w stanie "po użyciu" takiego środka. Obydwie wersje były prawdopodobne, przy czym trzeba wyraźnie powiedzieć, że pierwsza ("pod wpływem") była prawdopodobniejsza. Niemniej i w takim układzie procesowym, gdy konkurowały ze sobą warianty o różnym stopniu prawdopodobieństwa, należało wybrać ten, który był dla sprawy najkorzystniejszy. Do takiego postąpienia, czyli przyjęcia, że K. B. był w czasie zdarzenia po użyciu środka odurzającego w postaci amfetaminy, obligowała reguła *in dubio mitius*, wynikająca wprost z zasady *in dubio pro reo*, o której mowa w art. 5 § 2 k.p.k." (wyr. SN z 7.2.2007 r., V KK 128/06, Prok. i Pr. – wkł. 2007, Nr 6, s. 9, z glosami R.A. Stefańskiego, PS 2008, Nr 6, s. 152 i n. i A. Skowrona, LEX 2012). Sąd "każdorazowo musi ustalić, czy środek ten miał realny wpływ na sprawność psychomotoryczną kierującego pojazdem w stopniu podobnym, jak w sytuacji znajdowania się pod wpływem alkoholu" (wyr. SN z 3.12.2014 r., II KK 219/14, Legalis).

Podkreślić przy tym, zdaniem Sądu Okręgowego, należy, że dowody, które – zwłaszcza zdaniem skarżącego – winny

przesądzić za wersją znajdowania się oskarżonego pod wpływem środka odurzającego budzą wątpliwości. Na tę okoliczność przesłuchano jedynie interweniujących dwóch policjantów. Uczyniono to jednak dopiero półtora miesiąca po zajściu. Obaj są policjantami z Wydziału Ruchu Drogowego, a więc ich codzienna praca to zatrzymywanie i kontrolowanie kierowców, czynności powtarzalne. Oba protokoły przesłuchania tych policjantów są identyczne. Sąd Rejonowy dał im obu wiarę. Sąd Okręgowy też jest przekonany, że policjanci zeznawali to co pamiętali, ale czy pamiętali to właśnie zdarzenie i czy opisali zachowanie tego właśnie kierowcy, tego już Sąd Okręgowy nie jest pewien. Niestety nie spisano danych dwóch pasażerów oskarżonego.

Reasumując, Sąd odwoławczy, po dokonaniu wnikliwej analizy akt niniejszej sprawy, nie dopatrył się w rozumowaniu Sądu Rejonowego żadnych błędów. Zastrzeżeń Sądu Okręgowego nie budzi również przyjęta przez Sąd I instancji, w oparciu o ustalony stan faktyczny, zmiana opisu czynu przypisanego oskarżonemu, jak i zastosowana kwalifikacja prawna.

Wniosek

Uchylenie zaskarżonej części wyroku i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

